

Stor potential med Sparat foder version 3.0

Jakob Lykke Voergaard, Terhi Vahlsten, Carolina Markey

I februari 2025 kommer den nya versionen av Sparat foder 3.0 att lanseras. Den nya versionen skiljer sig avsevärt från den tidigare och bör ses som ett helt nytt index. Sparat foder 3.0 erbjuder högre tillförlitlighet och ekonomiskt värde, vilket gör den till ett av de viktigaste indexen för framtidens mjölkproducenter.

Utveckling över tid

Foderkostnader är den största enskilda utgiften för mjölkproducenter. Avel för bättre fodereffektivitet har en enorm potential för hela mjölksektorn. År 2019 lanserade NAV det första indexet för Sparat foder, baserat på underhållsbehovet som beräknades utifrån kons storlek. År 2020 introducerades version 2.0, där det metaboliska effektivitet inkluderades. Detta index baserades på foderintagsdata från CFIT-kameror och vetenskapliga data från forskningsgårdar världen över. Samtidigt inkluderades Sparat foder i NTM.

Sedan 2020 har en stor mängd ytterligare CFIT-data samlats in. Forskare från Aarhus Universitet och SEGES Innovation har arbetat intensivt med att utveckla en ny och förbättrad modell för Sparat foder. Detta arbete har resulterat i Sparat foder Index version 3.0.

Ett nytt index baserat på samma data

Sparat foder 3.0 bör ses som ett nytt index som använder CFIT-data som grund. Nästan 12 000 genotypade kor, fördelade på olika raser, har CFIT-data. Beräkningen av Sparat foder 3.0 baseras på index för intag av torrsubstans, ECM-produktion och viktförändring över tid. Första laktationen och laktation två till fem behandlas som två olika egenskaper, men de har en hög genetisk korrelation.

Sparat foder beräknas därför inte längre genom att summera underhållsbehov och metabolisk effektivitet. Det gamla underhållsindexet beräknas dock fortfarande som en informationsparameter, men det ingår inte längre i indexet för Sparat foder. Korrelationen mellan Sparat foder 3.0 och Sparat foder 2.0 visar på en betydande skillnad mellan de två indexen. Korrelationerna är 0,30 för Holstein, 0,50 för RDC och 0,25 för Jersey. Dessa låga korrelationer innebär att det kommer att ske en omfattande omrankning av djuren för Sparat foder-

Tabell 1: Genotypade kor med CFIT-data per ras

	Antal besättningar	Genotypade kor
HOL	12	5104
RDC	7	3828
JER	7	3040

Effekter av avel för Sparat foder

Med torrsustansintag, produktion i ECM och viktförändring i modellen Sparat foder är det intressant att se hur dessa påverkas när den genetiska nivån för indexet förbättras. Som framgår av Tabell 2 har alla raser en negativ korrelation till både torrsustansintag och vikt. Detta innebär att avel för bättre Sparat foder resulterar i minskat torrsustansintag och lägre vikt hos kon. När det gäller produktion finns en positiv korrelation, vilket innebär att bättre Sparat foder leder till högre ECM-produktion.

Tabell 2: Korrelation mellan Sparat foder och dess ingående egenskaper

	HOL	RDC	JER
Torrsustansintag	-0,55	-0,75	-0,55
ECM (produktion)	0,45	0,30	0,55
Vikt	-0,55	-0,60	-0,55

Låg korrelation till andra egenskaper

Vissa egenskaper har en hög korrelation till varandra, så när en egenskap förbättras kan det ha en positiv eller negativ effekt på den andra egenskapen. Ett klassiskt exempel är att avkastning har en negativ korrelation till juverhälsa och fertilitet. För Sparat foder 3.0 är korrelationen till fertilitet, hälsoegenskaper och överlevnad liten, vilket framgår av Tabell 3.

För Holstein och Jersey finns en liten negativ korrelation mellan Sparat foder och fertilitet/ hälsa. Denna lilla negativa korrelation beror inte på Sparat foder i sig, utan snarare på effekten av högre avkastning när Sparat foder förbättras. För RDC finns en liten positiv korrelation till fertilitet och juverhälsa. När det gäller överlevnadsegenskaper har Holstein och RDC en positiv korrelation, medan Jersey har en liten negativ korrelation till livslängd.

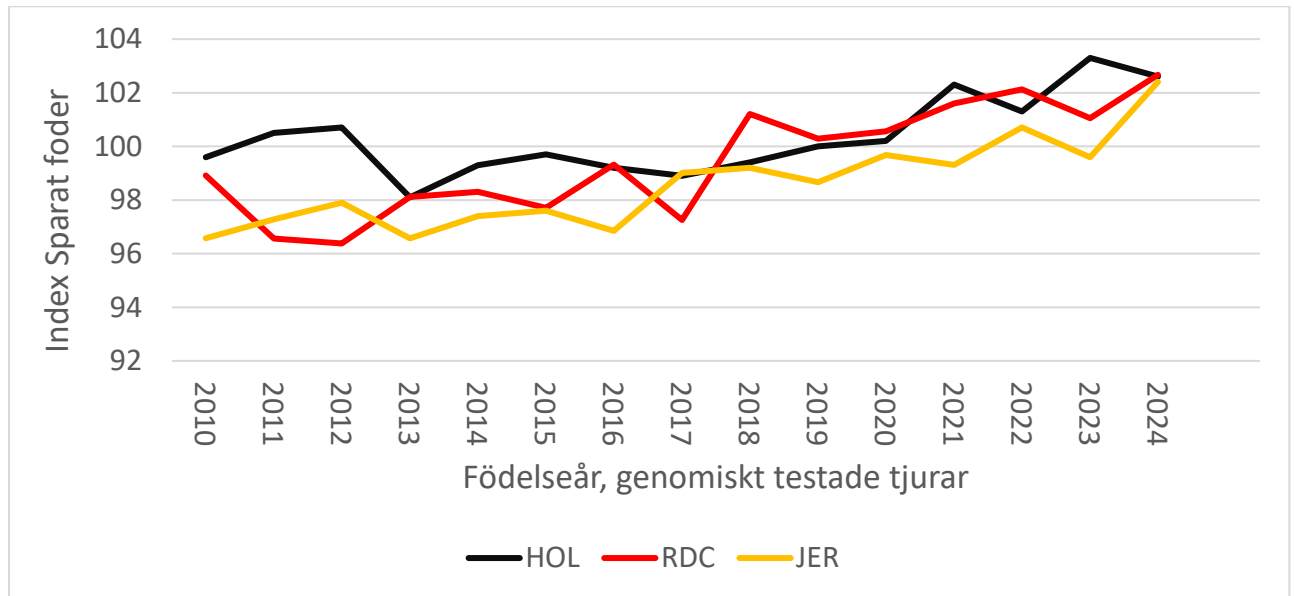
Tabell 3: Korrelation mellan Sparat foder 3.0 och andra egenskaper i NTM för alla raser.

Egenskap	Sparat foder HOL	Sparat foder RDC	Sparat foder JER
Fertilitet	-0,05	0,15	-0,15
Juverhälsa	-0,10	0,10	-0,10
Övrig hälsa	-0,10	-0,10	-0,05
Ungdjursöverlevnad	0,10	0,15	
Livslängd	0,05	0,20	-0,05

Positiv trend för Sparat foder

Under de senaste fem åren har Sparat foder ingått i NTM. Har avel för Sparat foder då varit förgäves i och med till Sparat foder 3.0? Det korta svaret är nej. Diagrammet visar att alla raser—Holstein, RDC och Jersey—har en liten positiv trend för Sparat foder. Före 2017 var trenderna för Sparat foder för

alla raser plana, medan trenderna har ökat något sedan 2017 för alla raser. Förväntningen är att trenden kommer att fortsätta vara positiv, vilket innebär att framtidens kor kommer att vara mer fodereffektiva.

Graf 1: Genetisk trend för Sparat foder 3.0 för genomiskt testade tjurar för alla raser födde mellan 2010 och 2024.

Högt värde för Sparat foder

Hur mycket kan du då spara på dina foderkostnader genom att avla på Sparat foder? En mycket relevant fråga från en mjölkproducent. När indexet ökar med en enhet för en ko, minskar torrsustansintaget med 60 gram per dag, vilket blir 15–20 kg torrsustans per laktation. Om foderpriset är satt till 0,2 Euro per kg torrsustans innebär minskningen i foderkostnad 3–4 Euro per laktation för en enhet Sparat foder. I jämförelse jämföra är värdet av en NTM-enhet omkring 9 Euro per laktation.

Kolla in det

Nu kan du se hur Sparat foder har förändrats för dina favorit-tjurar. På NAVET Avelsvärden mjölkkrastjurar kan du hitta det nya indexet för Sparat foder för alla tjurar. Det nya indexet ersätter det gamla, så du hittar det på samma ställe som tidigare.